

NORSJÖ. (Västerbotten.)

I västra delen af *Skellefteå* vidsträckta pastorat inrättades 1811 ett kapellag, *Norsjö*, som s. å. fick sin första kapellpredikant. Genom kgl. bref 8 okt. 1823 föreskrefs, att denna kapellförsamling, som från början endast utgjorts af 603 personer, skulle efter dåv. kyrkoherdens i Skellefteå afgång bilda ett särskildt pastorat med hufvudkyrka i Norsjö och ett nytt kapell vid Högheden. Utbrytningen ägde rum 1834, sedan platsen för kapellet enl. K. M:ts medgifvande 8 dec. 1832 ändrats till *Jörn*. Sistnämnda kapellförsamling afgick i sin tur såsom eget gäll 1892, jämlikt kgl. bref 25 apr. 1871 (se *Jörn*). Khden i Norsjö blef härigenom ende präst i sitt pastorat, men fr. o. m. 1906 tillkom en e. o. predikantbefattning, hvilken från 1 maj 1911 ersattes med en komministratur i *Bastuträsk*.

Det första kapellet i Norsjö, byggdt af stocktimmer med mycket enkel inredning, togs i användning 1811, men befanns redan 1838 i så bristfälligt skick, att en provisorisk reparation måste företagas i afvaktan på det länge planerade bygget af en tjänligare församlingskyrka. Ritningarna till denna fastställdes i juli 1845, arbetet utfördes 1848-50, och invigningen ägde rum i aug. sistnämnda år. Kyrkbyns utveckling till hufvudplats för ortens handel gick dock i en riktning, som gjorde att kyrkans ur estetisk synpunkt tilltalande läge blef mindre centralt. Förslag om dess flyttning till en bekvämare plats framkom redan 1889 men beslutet fattades först 1906. Rifningen igångsattes 1909, och efter vissa ändringar särskildt beträffande tornbyggnaden stod kyrkan åter färdig till invigning 1:sta böndagen 1911, samtidigt som församlingen kunde fira 100-årsminnet af sin tillvaro. Glädjen öfver det fullbordade verket blef ej långvarig, ty redan 28 juli 1912 nedbrann kyrkan till grunden efter att ha antändes af blixten. Åtgärderna för förlustens ersättande bedrefvos med sådan skyndsamhet, att den nya träkyrka, till hvilken ritningarna uppgjorts af Öfverintendentsämbetets arkitekt F. Falkenberg, beräknades vara färdig i kontraktsenlig tid den 15 juli 1915, då elden af okänd anledning åter kom lös och byggnaden 9 juni s. å. nedbrann. Det blef att bygga på nytt, och efter ett 5-årigt interregnum, hvarunder skolan fick tjäna som gudstjänstlokal, kunde portarna till den nuv. kyrkan låtas upp. Invigningen förrättades 1917.

En utförligare med bilder af de äldre kyrkorna illustrerad skildring af pastoratets historia ger *Oskar Rydholm*, Norsjö församling 1811-1911, Skellefteå 1911.

Prästerskapet i Norsjö före 1834, se *Skellefteå*.

KYRKOHERDAR.

1. **Henrik Abraham Hasselhuhn** (1834-40), v. kapellpred. i Norsjö fr. 1 maj 1823 till dess han 7 juni 1834 här utn. till förste khde. Utn. khde i Degerfors 8 febr. 1840, se *Degerfors*.

2. **Erik Johan Solander** (1841-89), f. 24 dec. 1809 i Njurunda,

son af bonden Erik Pehrsson i Solberg. Stud. i Upsala vt. 1833; prästv. 18 jan. 1835 till past. adj. i Norsjö, förestod här pastoralvården 3 mån. sommaren 1837; v. komm. i Älfsby 25 okt. s. å.; åter adj. i Norsjö 22 nov. s. å.; aflade past. ex. juni 1840; t. f. pastor i Norsjö juli s. å. Vid khdevalet 22 aug. 1841 vann han röstpluralitet och erhöll kgl. fullmakt som khde i Norsjö 30 okt. s. å. med omedelbart tillträde. Opponent vid prästmötet i Piteå 10 aug. 1842. Den 18 sept. 1842 installerades khde Solander af prosten d:r Nordlander i närvaro af länets nye landshöfding Montgomery. Den nya kyrkan invigdes 1850 under hans tid. Icke mindre än 54 år verkade han här i församlingens tjänst med kraftig hand och lämnade efter sig minnet af en nitisk, förtroendeväckande lärare. Afled 29 april 1889.

G. 21/2 1842 m. *Catharina Wilhelmina Grape*, f. 18/7 1818, dotter af kontr. prosten d:r Isak Grape i Piteå. Efter mångårigt lidande afled hon i Skellefteå 17/4 1894.

Barn: *Isak Herman*, f. 3/12 1843, fil. d:r, docent i estetik i Upsala 1869, lektor i Umeå, rektor i Hsand, d. där genom olyckshändelse 30/7 1882; *Johan Edvard*, f. 14/2 1845, studerade i Piteå och Umeå, d. 20/11 1862; *Hilda Karolina*, f. 17/8 1846, d. i Strömstad 12/8 1881; *Hulda Gustafva*, f. 26/6 1848, skollärlarinna i Umeå; *Ernst Gustaf*, f. 8/3 1850, teol. stud., d. af lungshot 14/2 1874; *Elof Fabian*, f. 3/8 1853, d. 27/5 1874; *Emil Otto*, f. 9/1 1858, fil. d:r, docent i fysik i Upsala 1888, lektor i Sthm.

Tr.: Skriftetal hållit på 15 sönd. eft. Trefaldighet 1847 i Jörns kapell. Skellefteå 1851.

3. **Johan Wilhelm Söderström** (1892-1908), khde i *Helgum*.

4. **Karl Oskar Rydholm** (1908-1924), f. 1 dec. 1868 i Söderhamn; föräldrar: skräddaren Nils Rydholm och Maria Lovisa Eriksson. Mogenhetsex. i Hsand 4 juli 1888; stud. i Upsala (Norrlands nat.) ht. s. å. Efter där aflagda teologiska examina samt folkskolelärareex., prästv. i Hsand 10 jan. 1893 till past. adj. i Lycksele; v. past. därst. juli-aug. s. å.; befullm. kapellpred. å Holmön 16 mars 1895; uppehöll tjänsten på förordnande ecklesiastikåret 1895-96 och tillträdde 1 maj 1896 denna med folkskoleläraretjänst förenade predikantbefattning. Komm. i Degerfors 22 sept. 1900, tilltr. genast; regementspast. vid Västerbottens regemente 25 jan. 1901-31 dec. 1908. Khde i Norsjö 1 maj 1908, tilltr. genast. Diakonistyrelsens ombud 1913; suppleant i stiftsrådet i Luleå stift, sekreterare i dess ungdomsvårdsutskott 1917-24; ordf. i dess skriftutskott 1919-24; minnestalare vid prästmötet i Luleå 1915, ledamot af prästmötesberedningen vid prästmötet i Luleå 1921. På khden Rydholms lott kom att under sin tjänstetid här i Norsjö inom 7 års lopp ombestyras uppförandet

av 3 kyrkobyggnader efter hvarandra. Den omtanke, som ett sådant vidlyftigt företag under en särskildt svår tid kräfde, den energi, som ej förtröttades af motgångarne, och den lämpa, som erfordrades att förena stridiga viljor till uppoffringar för det gemensamma målet, förtjäna allt erkännande. Utn. till khde i Torp dec. 1922, tilltr. 1924.

G. 16/7 1895 m. *Signe Maria Kellgren*, f. 23/4 1873 i Upsala, dotter till handlanden Henrik Magnus Kellgren och Maria Vilhelmina (Mina) Grönbeck.

Döttrar: *Brita Maria*, f. på Holmön 7/5 1896, d. 14/5 s. å.; *Vera Maria*, f. 6/8 1897, g. 14/3 1922 m. distriktsveterinären Henning Swartz, Nysätra; *Ingrid Amalia*, f. 6/7 1899, d. 5/11 1906; *Signe Märta*, f. i Degerfors 9/8 1901, g. 14/3 1922 m. komm. Henrik Anders Leonard Carlson i Norsjö, Bastuträsk; *Kerstin Elisabet*, f. 10/7 1903; *Ingrid Birgitta*, f. 15/9 1907; *Ruth Amalia*, f. i Norsjö 4/1 1911.

Tr.: Norsjö församling 1811-1911. En 100-årsöfverblick. Skellefteå 1911. - Minnestal över hädangångna ämbetsbröder (i Handl. rör. prästmötet i Luleå 1915). - Stiftsmötet i Dikanäs (i Från bygd och vildmark 1923).

KAPELLPREDIKANTER I JÖRN.

1. **Johan Westerberg** (1848-61), sist brukspred. vid Ytterstfors, se *Skellefteå*.

2. **Olof August Lindfors** (1862-71), se *Neder-Kalix* khdar.

3. **Gustaf Edén** (1871-73), utn. till v. kapellpred. i Jörn 18 okt. 1871; komm. i Neder-Luleå 7 aug. 1873, sist komm. i *Skellefteå*.

Af brist på sökande fanns här under mellantiden 1873-76 ingen kapellpredikant. Pastor i Norsjö inställde sig 4 à 5 ggr årligen att hålla gudstjänst.

4. **Hans Fredrik Silén** (1877-81), v. kapellpred. i Jörn 28 jan. 1877; utn. komm. i Nätra 27 okt. 1879, m. tilltr. 1 maj 1881. Sist khde i *Sidensjö*.

5. **Per Anton Sandström** (1881-91), förordnad till kapellpredikant i Jörn 8 juni 1881; utn. kapellpred. i Tärna dec. 1890 med tilltr. 1 maj 1893, men bestred tjänsten från 1 maj 1891, se *Stensele*.